

Татарстан Республикасы
Әлмәт муниципаль районның
Кәләй авыл советы

КАРАР

29 январь 2025 ел

№ 117

Татарстан Республикасы Әлмәт
муниципаль районның
«Кәләй авыл жирлеге» муниципаль
берәмлекендә бюджет процессы
турында Нигезләмә хакында

Россия Федерациясе Бюджет кодексы, «Россия Федерациясендә жирле
үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәгө
131-ФЗ номерлы Федераль закон, Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль
районның «Кәләйавыл жирлеге» муниципаль берәмлеке Уставы нигезендә,
Әлмәт шәһәр прокуратурасының 2024 елның 27 августындагы 02-08-02/818
номерлы курсәтмәсен карап

Кәләй авыл Советы КАРАР БИРӘ:

1. Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районның «Кәләй авыл
жирлеге» муниципаль берәмлекендә бюджет процессы турындағы нигезләмәне
яңа редакциядә расларга (1 нче күшымта).
2. Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районның Кәләй авыл
Советы каараларының үз көчләрен югалтуын танырга:
  - «Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районның «Кәләй авыл
жирлеге» муниципаль берәмлекендә бюджет процессы турында Нигезләмәне
раслау хакында» 2021 елның 30 ноябрендәге 30 номерлы;
  - «Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районның «Кәләй авыл
жирлеге» муниципаль берәмлекендә бюджет процессы турында Нигезләмәне
раслау хакында» Әлмәт муниципаль районы Кәләй авыл Советының 2021 елның
30 ноябрендәге 30 номерлы каарына үзгәрешләр керту турында» 2022 елның
25 февралендәге 38 номерлы;
  - «Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районның «Кәләй авыл
жирлеге» муниципаль берәмлекендә бюджет процессы турында Нигезләмәне
раслау хакында» Әлмәт муниципаль районы Кәләй авыл Советының 2021 елның
30 ноябрендәге 30 номерлы каарына үзгәрешләр керту турында» 2022 елның
13 июлендәге 53 номерлы;
  - «Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районның «Кәләй авыл
жирлеге» муниципаль берәмлекендә бюджет процессы турында Нигезләмәне
раслау хакында» Әлмәт муниципаль районы Кәләй авыл Советының 2021 елның
30 ноябрендәге 30 номерлы каарына үзгәрешләр керту турында» 2023 елның
19 маенданы 75 номерлы;
  - «Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районның «Кәләй авыл
жирлеге» муниципаль берәмлекендә бюджет процессы турында Нигезләмәне
раслау хакында» Әлмәт муниципаль районы Кәләй авыл Советының 2021 елның
30 ноябрендәге 30 номерлы каарына үзгәрешләр керту турында» 2023 елның
26 октябрендәге 84 номерлы;

«Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районының «Кәләй авыл жирлеге» муниципаль берәмлекендә бюджет процессы турында Нигезләмәне раслау хакында» Әлмәт муниципаль районы Кәләй авыл Советының 2021 елның 30 ноябрендәге 30 номерлы каарына үзгәрешләр кертү турында» 2024 елның 23 апрелендәге 98 номерлы.

3. Әлеге каарны Кәләй авылы, Специалистлар урамы, 2 Д йорт, Сабанче авылы, Яббаров урамы, 1 йорт торак пункт территориясендә урнашкан махсус мәгълүмат стендларында игълан итәргә, «Татарстан Республикасының рәсми хокукий мәгълүмат порталында» (PRAVO.TATARSTAN.RU) һәм «Интернет» мәгълүмати-телекоммуникация чөлтәренең Әлмәт муниципаль районы сайтында урнаштырырга.

4. Әлеге каар рәсми басылып чыкканнан соң (халыкка житкерелгәннән) үз көченә керә

5. Әлеге каарның үтәлешен контролъдә тотуны үз өстемдә калдырам.

С.П. Бастылева

Татарстан Республикасы Әлмәт
муниципаль районы Кәләй авыл
Советының 2025 елның 29 январендагы
117 номерлы каарына
1 нче күшымта

Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районның
«Кәләй авыл жирлеге» муниципаль
берәмлегендә бюджет процессы турындағы
НИГЕЗЛӘМӘ

Әлеге Нигезләмә Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районның «Кәләй авыл жирлеге»нең (алга таба - Жирлек) бюджеты көрөмнәрен булдыру һәм чыгымнарын гамәлгә ашыру барышында бюджет хокук мәнәсәбәтләре субъектлары арасында барлықка килә торган бюджет хокук мәнәсәбәтләре проектларын төзү һәм карау тәртибен, Жирлек бюджетты проектын төзү һәм карау, аны үтәүне тикшереп тору, бюджет исәбен алып бару, бюджет хисаплылығын төзү, карау һәм раслау тәртибен билгели.

1 бүлек. Гомуми нигезләмәләр

Статья 1. Бюджет процессының хокукий нигезе

1. Әлеге Нигезләмә Россия Федерациисе Конституциясе, Татарстан Республикасы Конституциясе, Россия Федерациисе Бюджет кодексы (алга таба - Россия Федерациисе БК), Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, «Россия Федерациисендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, Жирлек уставы, Россия Федерациисе һәм Татарстан Республикасы бюджет законнарының башка нормалары нигезендә эшләнгән.

2. Әлеге Нигезләмәдә кулланыла торган терминнар һәм тәшенчәләр әлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән норматив актлардагы мәгънәсендә кулланыла.

3. Жирле үзидарә органнары РФ БК нигезендә үз компетенцияләре чикләрендә бюджет хокук мәнәсәбәтләрен җайга сала торган муниципаль хокукий актлар кабул итә.

Статья 2. Жирлек бюджеты турындағы каарның гамәлдә булуы

1. Жирлек бюджеты турындағы каар 1 гыйнвардан үз көченә керә һәм, әгәр РФ БК һәм (яисә) Жирлек бюджеты турындағы каар белән башкасы каралмаган булса, финанс елның 31 декабренә кадәр гамәлдә була.

Финанс елды календарь елга туры килә һәм 1 гыйнвардан 31 декабрьгә кадәр дәвам итә.

2. Жирлек бюджеты турындағы каар билгеләнгән тәртиптә имзаланғаннан соң 10 көннән дә соңға калмыйча рәсми рәвештә басылып ышарга тиеш.

Статья 3. Жирлек халкының бюджет вәкаләтләре

1. Жирлекнең бюджет вәкаләтләренә түбәндәгеләр керә:

жирле бюджет проектын төзү һәм карау, жирле бюджетны раслау һәм үтәү, аның үтәлешен тикшереп тору һәм жирле бюджет үтәлеше турында хисапны раслау тәртибен билгеләү;

жирле бюджет проектын төзү һәм карау, жирле бюджетны раслау һәм үтәү, аның үтәлешен тикшереп торуны гамәлгә ашыру, жирле бюджет үтәлеше турында хисап төзү һәм раслау;

жирлекнең чыгым йөкләмәләрен билгеләү һәм үтәү;

жирлек бюджетыннан бюджеттара трансферлар бирү тәртибен билгеләү, жирлек бюджетыннан бюджеттара трансферлар бирү;

муниципаль бурычларны гамәлгә ашыру, муниципаль гарантияләр бирү, бюджет кредитлары бирү, муниципаль бурыч белән идарә итү һәм муниципаль активлар белән идарә итү;

Россия Федерациясе бюджет классификациясен куллану тәртибен жирле бюджетка караган өлешендә билгеләү, детальләштерү һәм билгеләү;

РФ БК тарафыннан жирле үзидарә органнарының бюджет вәкаләтләренә кертелгән башка бюджет вәкаләтләре.

2. Жирлекләрнең жирле үзидарә органнары, әлеге статьяның 1 пунктында санап үтелгән вәкаләтләр белән беррәттән, РФ БК нигезендә жирлек территориясе составына керүче аерым торак пунктларның, муниципаль берәмлекләр булмаган башка территорияләрнең керемнәре һәм чыгымнары сметаларын төзү, раслау һәм үтәү тәртибен билгеләү буенча бюджет вәкаләтләрен дә гамәлгә ашыралар.

Статья 4. Жирлек бюджетының хокукый формасы

1. Жирлекнең үз бюджеты бар.

2. Жирлек бюджеты Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районның «_____ авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советы (алга таба - Жирлек Советы) карары рәвешендә эшләнә һәм раслана.

3. Жирлек бюджеты муниципаль берәмлекнең чыгым йөкләмәләрен үтәү өчен каралган.

Жирле үзидарә органнары тарафыннан жирлекнең чыгым йөкләмәләрен үтәү өчен акчаларны белем бирүнең һәм тотуның башка рәвешләреннән файдалану рәхсәт ителми.

4. Жирлек бюджетында Россия Федерациясенең бюджет классификациясе нигезендә жирле үзидарә органнары тарафыннан жирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча вәкаләтләрне гамәлгә ашыруга бәйле рәвештә барлыкка килә торган жирлекнең чыгым йөкләмәләрен һәм аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан субвенцияләр исәбеннән башкарыла торган жирлекнең чыгым йөкләмәләрен үтәүгә юнәлдерелә торган акчалар аерым карала.

5. Жирлек бюджетының состав өлеше сыйфатында аерым торак пунктларның, муниципаль берәмлекләр булмаган башка территорияләрнең керемнәре һәм чыгымнары сметалары каралырга мөмкин.

Статья 5. Жирлек бюджеты керемнәре

Жирлек бюджеты керемнәре Россия Федерациясе Бюджет законнары, салымнар һәм жыемнар түрүндагы законнар һәм башка мәжбүри түләүләр түрүндагы законнар нигезендә төзелә.

Статья 6. Жирлек бюджеты чыгымнары

Жирлек бюджеты чыгымнарын формалаштыру Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнары, муниципаль хокукый актлар, халыкара һәм башка шартнамәләр һәм килешүләр нигезендә чираттагы финанс елында һәм план чорында жирлек бюджеты акчалары исәбеннән үтәлергә тиешле федераль дәүләт хакимиите органнары, Татарстан Республикасы дәүләт хакимиите органнары һәм жирле үзидарә органнары вәкаләтләрен Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән чикләүләр белән бәйле чыгым йөкләмәләре нигезендә гамәлгә ашырыла.

Статья 7. Жирлекнең чыгым йөкләмәләре

1. Жирлекнең чыгым йөкләмәләре:

жирле әһәмияттәге мәсьәләләр һәм федераль законнар нигезендә жирле үзидарә органнары хәл итәргә хокуклы башка мәсьәләләр буенча муниципаль хокукый актлар кабул итү, шулай ук жирлек (жирлек исеменнән) тарафыннан әлеге мәсьәләләр буенча шартнамәләр (килешүләр) төзү.

жирле үзидарә органнары үзләренә тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашырганда муниципаль хокукый актлар кабул итү;

муниципаль казна учреждениеләре тарафыннан жирлек исеменнән шартнамәләр (килешүләр) төзү.

2. Жирлекнең әлеге статьяның 7.1 пунктының икенче һәм дүртенче абзацларында күрсәтелгән чыгым йөкләмәләре жирле үзидарә органнары тарафыннан мәстәкыйль билгеләнә һәм үз керемнәре һәм жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганаклары исәбеннән үтәлә.

3. Жирлекнең әлеге статьяның 1 пунктындагы өченче абзацында күрсәтелгән чыгым йөкләмәләре РФ БК каралган тәртиптә Татарстан Республикасы бюджетыннан жирле бюджетларга бирелә торган субвенцияләр исәбеннән һәм чикләрендә үтәлә.

4. Жирле үзидарә органнары үз финанс чаралары булганда гына (бюджетара трансферлардан тыш) башка муниципаль берәмлекләрнең жирле үзидарә органнары, дәүләт хакимиите органнары компетенциясенә кертелмәгән мәсьәләләрне хәл итүгә бәйле һәм федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән үз компетенцияләреннән төшереп калдырылмаган чыгым йөкләмәләрен билгеләргә һәм үтәргә хокуклы.

Статья 8. Жирлектә бюджет процессы принциплары һәм этаплары

1. Жирлектә бюджет процессы РФ БК билгеләгән Россия Федерациясе бюджет системасы принципларына нигезләнә.

2. Жирлектә бюджет процессы төп этапларны үз эченә ала:

жирлек бюджеты проектын төзү;

жирлек бюджетын карау һәм раслау;

жирлек бюджеты үтәлеше;

жирлек бюджеты үтәлешен тикшереп тору;

бюджет исәбен гамәлгә ашыру;
бюджет хисабын төзү, тышкы тикшерү, карау һәм раслау.

2 бүлек. Бюджет процессында катнашучылар, бюджет процессында катнашучыларның бюджет вәкаләтләре

Статья 9. Жирлектә бюджет процессында катнашучылар

Жирлектә бюджет процессында катнашучылар булып торалар:

- 1) Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районның _____ **авыл** жирлеге башлыгы (алга таба-жирлек башлыгы);
- 2) Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районның _____ **авыл** Советы (алга таба-жирлек Советы);
- 3) Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районның _____ **авыл** жирлеге башкарма комитеты (алга таба-жирлек башкарма комитеты);
- 4) жирлекнең Ревизия комиссиясе (тышкы муниципаль финанс контроле органы);
- 5) жирлек башкарма комитеты органы (вазыйфаи зат) (Эчке муниципаль финанс контроле органы, финанс органы);
- 6) бюджет акчаларын баш бүлүчеләр (бүлүчеләр);
- 7) бюджет керемнәренең Баш администраторлары (администраторлары);
- 8) бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының Баш администраторлары (администраторлары);
- 9) бюджет акчаларын алучылар.

Статья 10. Жирлек башлыгының бюджет вәкаләтләре

Жирлек Башлыгы:

- 1) финанс һәм бюджет мәсьәләләре буенча жирлек Советы кабул иткән муниципаль хокукий актларны жирлек уставында билгеләнгән тәртиптә имзалый һәм халыкка житкерә;
- 2) үзенә Россия Федерациясе бюджет законнарында, жирлек Уставында һәм жирлекнең башка муниципаль хокукий актларында беркетелгән башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

Статья 11. Жирлек Советының бюджет вәкаләтләре

Жирлек Советы:

- 1) жирлек бюджетын һәм аның үтәлеше турындагы еллык хисапны карый һәм раслый;
- 2) үз утырышларында жирлек бюджеты үтәлешенең аерым мәсьәләләрен карау барышында, жирлек Советы үткәрә торган тыңлаулар барышында һәм депутат запросларына бәйле рәвештә тикшереп тора;
- 3) агымдагы елга жирлек бюджеты турындагы карага үзгәрешләр һәм ёстәмәләр кертә;
- 4) Россия Федерациясенең Салымнар һәм жыемнар турындагы законнары нигезендә жирле салымнарны һәм жыемнарны билгели, үзгәртә һәм юкка чыгара;
- 5) жирле салымнар буенча салым ташламаларын, аларны куллану нигезләрен һәм тәртибен билгели;
- 6) бюджет үтәлешен тикшереп торучы органнарның хокукий статусын төзи һәм билгели

7) РФ БК, бюджет законнарының башка хокукий актлары, жирлек уставы һәм әлеге Нигезләмә нигезендә башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

Статья 12. Жирлек Башкарма комитетының бюджет вәкаләтләре

1. Жирлек Башкарма Комитеты:

1) бюджет проектын төзүне тәэммин итә һәм аны кирәкле документлар һәм материаллар белән бергә жирлек Советы раславына кертә;

2) Әгәр РФ БКда башкасы каралмаган булса, бюджетара трансфертларны бүлү методикасын һәм (яисә) бирү тәртибен әшли һәм раслый;

3) жирлек бюджеты үтәлешен һәм бюджет хисабын төзүне тәэммин итә;

4) жирлек советын раслауга бюджет үтәлеше турында хисап тапшыра;

5) муниципаль бурыч белән идарә итүне тәэммин итә;

6) муниципаль учреждениеләр тарафыннан муниципаль хәэмәтләр күрсәтүгә (әшләр башкаруга) муниципаль задание булдыру тәртибен һәм муниципаль задание үтәлешен финанс белән тәэммин итү тәртибен билгели;

7) РФ БК һәм (яисә) аның нигезендә кабул ителә торган бюджет хокук мөнәсәбәтләрен җайга сала торган муниципаль хокукий актларда билгеләнгән башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

2. Жирлек Башкарма комитетының жирле бюджетны төзүне һәм аның үтәлешен оештыручи органы (вазыйфаи заты) (алга таба - финанс органы).

Финанс органы:

1) жирлек бюджеты проектын төзи һәм аны жирлек Советына керту өчен кирәкле документлар һәм материаллар белән тапшыра;

2) жирлек бюджеты үтәлешен оештыра;

3) бюджет хисабын төзу тәртибен билгели;

4) бюджет акчаларының баш администраторларына карата финанс менеджменты сыйфатына мониторинг үткәрә, ача бюджет вәкаләтләрен үтәү сыйфаты, шулай ук муниципаль ихтыяжларны тәэммин итү өчен товарлар, эшләр һәм хәэмәт күрсәтүләр сатып алулар, активлар белән идарә итү сыйфаты мониторингы керә, ул үзе билгеләгән тәртиптә;

5) РФ БК, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм (яисә) алар нигезендә кабул ителә торган бюджет хокук мөнәсәбәтләрен җайга сала торган муниципаль хокукий актлар белән билгеләнгән башка бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

Финанс органы яисә башка вәкаләtle органнар ай саен Россия Федерациясе Финанс министрлыгы тарафыннан билгеләнгән тәртиптә жирлек бюджетының касса үтәлеше турында хисап төзиләр һәм тапшыралар.

Жирлекнәц финанс органының аерым бюджет вәкаләтләре жирлек администрациясе һәм район администрациясе арасындагы килешү нигезендә муниципаль районның финанс органы тарафыннан гамәлгә ашырылырга мөмкин.

3. Жирлек башкарма комитеты органы (вазыйфаи заты):

1) бюджет хокук мөнәсәбәтләрен җайга сала торган, шул исәптән муниципаль учреждениеләрнең бухгалтерлык исәбенә, бухгалтерлык (финанс) хисабын төзүгә һәм тапшыруга таләпләр билгели торган хокукий актлар нигезләмәләренең үтәлешен тикшереп тора;

2) физик затларга жирлек бюджетыннан башка түләүләр буенча гавами норматив йәкләмәләрне һәм йәкләмәләрне билгели торган хокукий актлар нигезләмәләренең үтәлешен, муниципаль мөлкәт белән идарә иткәндә һәм эш иткәндә һәм (яисә) аннан файдаланганда жирлек бюджеты керемнәрен

булдыруны һәм чыгымнарын гамәлгә ашыруны, шулай ук җирлек бюджетыннан, муниципаль контрактлардан акчалар бирү турындағы шартнамәләрнең (килешүләрнең) шартларын үтәүне тикшереп тора;

3) җирлек бюджетыннан акчалар бирү турындағы шартнамәләрнең (килешүләрнең) үтәү максатларында төзелгән шартнамәләр (килешүләр) шартларының, шулай ук РФ БК каралган очракларда муниципаль контрактларны үтәү максатларында төзелгән шартнамәләр (килешүләр) шартларының үтәлешен тикшереп тора;

4) җирлек акчаларын бирү һәм (яисә) алардан файдалану нәтижәләре турындағы хисапларының, муниципаль биремнәрнең үтәлеше турындағы хисапларының, җирлек бюджетыннан акчалар бирү нәтижәлелеге күрсәткечләре күрсәткечләренә ирешү турындағы хисапларының дөреслеген тикшереп тора;

5) Сатып алулар өлкәсендә муниципаль ихтыяжларны тәэммин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр сатып алулар өлкәсендә контракт системасы турында Россия Федерациясе законнарында каралган контролъне гамәлгә ашыра.

Эчке муниципаль финанс контроле Россия Федерациясе Хөкүмәтенең норматив хокукий актлары белән расланган федераль стандартлар нигезендә гамәлгә ашырыла.

Статья 13. Җирлек ревизия комиссиясенең бюджет вәкаләтләре

Жирлекнең ревизия комиссиясе муниципаль финанс контролен гамәлгә ашыру буенча бюджет вәкаләтләрен РФ БК нигезендә гамәлгә ашыра.

Жирлекнең ревизия комиссиясе шулай ук:

1) бюджет акчаларыннан файдалануның экономиялелеген һәм нәтижәлелеген билгеләүгә юнәлдерелгән нәтижәлелек аудитына;

2) җирлек бюджеты турындағы каарлар проектларына, шул исәптән җирлек бюджеты күрсәткечләренең (параметрларының һәм характеристикаларының) нигезлелегенә экспертиза ясау;

3) муниципаль программаларга экспертиза ясау;

4) җирлек бюджет процессын анализлау һәм мониторинглау, шул исәптән бюджет процессында ачыкланган тайпышларны бетерү буенча тәкъдимнәр әзерләү;

5) җирлек бюджеты үтәлеше турындағы еллық хисапны тышкы тикшерү;

6) бюджет акчаларын баш бүлүчеләр, бюджет керемнәренең Баш администраторлары, бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының Баш администраторлары (алга таба – бюджет акчаларының Баш администраторлары) тарафыннан эчке финанс аудитын гамәлгә ашыруны камилләштерү буенча тәкъдимнәр әзерләү;

7) «Россия Федерациясе субъектларының, федераль территорияләрнең һәм муниципаль берәмлекләрнең контроль-хисап органнарын оештыруның һәм аларның эшчәнлегенең гомуми принциплары турында» 2011 елның 7 февралендәге 6-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән башка мәсьәләләргә.

Жирлекнең ревизия комиссиясенең бюджет вәкаләтләре килешү нигезендә районның контроль-хисап органына тапшырылыштарга мөмкин.

Статья 14. Бюджет акчалары бүлүченең, бюджет акчаларының бүлүченең бюджет вәкаләтләре

1. Бюджет акчаларының баш бүлүчесе:

1) расланган бюджет ассигнованиеләре һәм бюджет йөкләмәләре лимитлары нигезендә бюджет акчаларыннан файдалануның нәтиҗәлелеген, адреслылыгын һәм максатчан характеристын тәэммин итә;

2) үзенә буйсынган күрсәтмә бирүчеләрнең һәм бюджет акчаларын алучыларның исемлеген төзи;

3) үзенә расланган бюджет йөкләмәләре һәм бюджет ассигнованиеләре лимитлары чикләрендә башкарылырга тиешле чыгым йөкләмәләре реестрын алыш бара;

4) бюджетның тиешле чыгымнарын планлаштыра, бюджет ассигнованиеләрен нигезләүне төзи;

5) бюджет язмасын төзи, раслый һәм алыш бара, бюджет ассигнованиеләрен, бюджет йөкләмәләре лимитларын ведомство буйсынуындагы эш бирүчеләр һәм бюджет чараларын алучылар буенча төзи һәм бюджетның тиешле өлешен башкара;

6) бюджет йөкләмәләре лимитларын формалаштыру һәм үзгәрту буенча тәкъдимнәр кертә;

7) жыелма бюджет язмасын формалаштыру һәм үзгәрту буенча тәкъдимнәр кертә;

8) казна учреждениеләре булыш торучы бюджет акчаларын алучыларның ведомство буйсынуындагы бюджет сметаларын раслау тәртибен билгели;

9) муниципаль биремнәрне төзи һәм раслый;

10) максатчан билгеләнештәге бюджетара субсидияләрне, субвенцияләрне һәм башка бюджетара трансфертларны, шулай ук Россия Федерациясе БК билгеләгән башка субсидияләрне һәм бюджет инвестицияләрен алучылар тарафыннан аларны биргәндә билгеләнгән шартларны, максатларны һәм тәртипне үтәүне тәэммин итә;

11) бюджет акчаларының баш бүлүчесенең бюджет хисабын төзи;

12) үзенә буйсынучы бюджет акчаларын алучыларның акчалата йөкләмәләре буенча җирлек исеменнән җавап бирә;

13) эчке финанс аудитының федераль стандартларын үтәп, эчке финанс аудитын гамәлгә ашыра;

14) РФ БК, Татарстан Республикасы Бюджет кодексында һәм алар нигезендә кабул ителә торган, бюджет хокук мәнәсәбәтләрен жайга сала торган муниципаль хокукий актларда билгеләнгән башка бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

2. Бюджет акчаларын бүлүче:

1) Җирлек бюджетының тиешле чыгымнарын планлаштыра;

2) бюджет ассигнованиеләрен, бюджет йөкләмәләре лимитларын ведомство буйсынуындагы күрсәткечләр һәм (яисә) бюджет акчаларын алучылар буенча бүлә һәм Җирлек бюджетының тиешле өлешен башкара;

3) бюджет акчаларын баш бүлүчегә бюджет язмасын формалаштыру һәм үзгәрту буенча тәкъдимнәр кертә;

4) максатчан билгеләнештәге бюджетара субсидияләрне, субвенцияләрне һәм башка бюджетара трансфертларны алучылар тарафыннан үтәүне, шулай ук Россия Федерациясе БК, Татарстан Республикасы Бюджет кодексында билгеләнгән башка субсидияләрне һәм бюджет инвестицияләрен, аларны биргәндә билгеләнгән шартларны, максатларны һәм тәртипне тәэммин итә;

5) бюджет акчаларының тиешле баш күрсәтмәсендә билгеләнгән очракта

həm tərtiptə бюджет akchalary bash urnashtyruchyның үз карамагында bulgan aerym бюджет vəkalətləren gəməlgə aşıyra;

6) əchke finans auditınyň federallı standartlarын үtəp, əchke finans auditınyň gəməlgə aşıyra.

3. Əjirlek budgetes akchalaryn bash bülüche sudta əjirlek isemennən əjirlekke karata dəg'valar buencha җavap bürüche vəkile bulaarak chygыш ясый:

1) əjirle үzidare organnarynyň яисə ələge organnarynyň vaziyfaizatlarynyň законсыз gəməllərə (gəməl kylmawı) nətiğəsendə fizik затka яисə yuridik затka kiterelgən zyanı vedomstvolarparky buencha, shul isəptən закона яисə bашka hoxukiy aktka turı kilmii torghan əjirle үzidare organnarы aktlarыn chygara nətiğəsendə kaplaу turynıda;

2) kaznachыlyk organnarыnda, finans organыnda (Rossiya Federatsiyasında Yzək bankı учреждениесендə яисə credit oeshmasыnda) şəxsi счеты (Счеты) achiylmagan burychlı kazna учреждениесеннən akchalarnı, shul isəptən суд chygymnarыn tülətu turynıda;

3) ul vedomstvo bulyşnyndagı kazna учреждениесе bulgan budget akchalaryn aluchyga anıq akcha yəkləmələren үtəy əchen əjitekerelgən budget yəkləmələrə limitlary əjiteärlek bulmaganda kursətelə torghan;

4) əjirlekke karata Federallı закон nigezendə tieshle gavami-hoxukiy berəmlək mənfəatlıləren Rossiya Federatsiyasında Budget законnarı nigezendə əjirlek budgetes akchalaryn bash bülüche vəkalətləren gəməlgə aşıryuchi organ təkədimm itə torghan bашka dəg'valar buencha.

4. Əjirlek budgetes akchalaryn bash bülüche sudta əjirlek isemennən gəməllərə (gəməl kylmaulary) əjirlek kaznası xisabına zyanı kaplauga kiterelgən затlarnga karata Rossiya Federatsiyasında Gражданлык кодexsinyň 1081 статьясындагы 3.1 punktalary nigezendə regress tərtibendə akchalarnı tülətu turynıdagı dəg'valar buencha dəg'vachy vəkile bulaarak chygыш ясый.

Статья 15. Budget kəremnəre bash administratorynyň (administratorynyň) budget vəkalətlərə

1. Əjirlek budgetes kəremnərenə bash administrator:

1) əjirle budget kəremnərenə үzenə bulyşnyngan administratorlary isemlegən təzi;

2) əjirlek budgetes urtacha srokly finans planıñ həm (яисə) projektyin təzü əchen kıräkle beləshmələr tapşyra;

3) kassa planıñ təzü həm alyp bary əchen beləshmələr tapşyra;

4) əjirlek budgetes kəremnərenə bash administratorynyň budget xisabını təzi həm tapşyra;

5) Rossiya Federatsiyasında kəremnəre chyganaklary isemlegənə həm budget kəremnəre chyganaklary reestryna kertü əchen aça berketelgən kərem chyganaklary turynıda beləshmələr tapşyra;

6) budgetka kəremnər kərune farazlau metodikasın monday metodikaga Rossiya Federatsiyasında Xəkuməte tarafyndan bilgeləngən gomumi tələplər nigezendə раслый;

7) əchke finans auditınyň federallı standartlarыn үtəp, əchke finans auditınyň gəməlgə aşıyra;

8) үzenə bulyşnyngan budget akchalary administratorlaryna karata finans menedžmenti sýyfatyna monitoring үtkərə, aça budget vəkalətləren үtəy sýyfaty, shulay uk aktivlар belən idarə itü sýyfaty, muunicipal ixtiyajlarny təэмmin itü əchen tovarlар, əşlər həm xəzmət kursətülər satışip alulardan sýyfaty monitoringy kərə, ul үze bilgeləngən tərtiptə;

9) РФ БК, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм алар нигезендә кабул ителә торган бюджет хокук мөнәсәбәтләрен җайга сала торган муниципаль хокукий актлар белән билгеләнгән башка бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

2. Жирлек бюджеты керемнәре администраторы:

1) бюджетка түләүләрне, алар буенча пеняларны һәм штрафларны исәпләүне, исәпкә алуны һәм аларның дөреслеген тикшереп торуны гамәлгә ашыра;

2) бюджетка түләүләр, пенялар һәм штрафлар буенча бурычларны түләтүне гамәлгә ашыра;

3) бюджетка артык түләнгән (түләтегән) түләүләрне, пеняларны һәм штрафларны, шулай ук мондый кире кайтаруны үз вакытында башкармаган өчен процентларны һәм артык түләтегән суммаларга исәпләнгән процентларны кире кайтару турында карап кабул итә һәм Россия Федерациясе Финанс министрлыгы тарафыннан билгеләнгән тәртиптә кире кайтаруны гамәлгә ашыру өчен Федераль казначылык органына йәкләмә тапшыра;

4) Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларына түләүләрне исәпкә алу (төгәлләштерү) турында карап кабул итә һәм Федераль казначылык органына хәбәрнамә тапшыра;

5) бюджет керемнәренең баш администраторы билгеләгән очракта һәм тәртиптә бюджет керемнәренең баш администраторына бюджет керемнәренең баш администраторы вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен кирәkle белешмәләрне һәм бюджет хисаплылыгын төзи һәм тапшыра;

6) физик һәм юридик затларның дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр өчен, шулай ук Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетлары керемнәрен формалаштыру чыганаклары булган башка түләүләр өчен түләнергә тиешле сумманы исәпләү көненнән дә соңга калмыйча дәүләт һәм муниципаль түләүләр турында Дәүләт Мәгълүмат Системасына 2010 елның 27 июлендәге по Федераль законда билгеләнгән тәртип нигезендә түләнергә тиешле сумманы түләү өчен кирәkle мәгълүматны тапшыра «дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр курсатуна оештыру турында» 210-ФЗ, очраклардан тыш, Россия Федерациясе законнарында каралган;

7) бюджетка түләүләр буенча бурычларны түләтүгә өметсез дип тану турында карап кабул итә;

8) бюджетка түләүләр, алар буенча пенялар һәм штрафлар буенча дебитор бурычларын түләтү вәкаләтләрен гамәлгә ашыруның Россия Федерациясе Финанс министрлыгы тарафыннан билгеләнгән гомуми таләпләр нигезендә эшләнгән регламентын билгели;

9) эчке финанс аудитының федераль стандартларын үтәп, эчке финанс аудитын гамәлгә ашыра;

10) РФ БК, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм алар нигезендә кабул ителә торган бюджет хокук мөнәсәбәтләрен җайга сала торган муниципаль хокукий актлар белән билгеләнгән башка бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

3. Жирле бюджет керемнәренең Баш администраторлары исемлеге Россия Федерациясе Хөкүмәте билгеләгән гомуми таләпләр нигезендә жирле администрация тарафыннан раслана.

Статья 16. Бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторының (администраторының) бюджет вәкаләтләре

1. Жирле бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторы:

1) бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының үзенә караган

администраторларының исемлеклөрен төзи;

2) Евразия икътисадый берлегенең һәм Россия Федерациясе законнарында мәжбүри түләүләргә, Евразия икътисадый берлегенең хокукуында һәм таможня жайга салуы турындагы Россия Федерациясе законнарында каралган мәжбүри түләүләргә бәйле операцияләргә, бердәм салым түләвенә бәйле операцияләргә, аванс түләүләренә бәйле операцияләргә бюджет дефицитын финанслау чығанаклары буенча кертемнәрне (фаразлауны) һәм түләүләрне, Евразия икътисадый берлегенең хокукуында һәм таможня жайга салуы турындагы Россия Федерациясе законнарында каралган акчалата залогка бәйле операцияләрне планлаштыра (фаразлый);

3) бюджет кытлыгын финанслау чығанакларын каплау өчен билгеләнгән ассигнованиеләрдән файдалануның адреслылыгын һәм максатчан характерын тәэммин итә;

4) бюджет ассигнованиеләрен бюджет кытлыгын финанслау чығанакларының ведомство администраторлары буенча бүлә һәм бюджетның тиешле өлешен башкара;

5) бюджет кытлыгын финанслау чығанакларының баш администраторының бюджет хисабын төзи;

6) Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнгән мондый методикага гомуми таләпләр нигезендә бюджет кытлыгын финанслау чығанаклары буенча керемнәр фаразлау методикасын раслый;

7) бюджет ассигнованиеләрен нигезләүне төзи;

8) эчке финанс аудитының федераль стандартларын үтәп, эчке финанс аудитын гамәлгә ашыра.

2. Бюджет кытлыгын финанслау чығанаклары администраторы:

1) Евразия икътисадый берлегенең һәм Россия Федерациясе законнарында мәжбүри түләүләргә, Евразия икътисадый берлегенең хокукуында һәм таможня жайга салуы турындагы Россия Федерациясе законнарында каралган мәжбүри түләүләргә бәйле операцияләргә, бердәм салым түләвенә бәйле операцияләргә, аванс түләүләренә бәйле операцияләргә бюджет дефицитын финанслау чығанаклары буенча кертемнәрне (фаразлауны) һәм түләүләрне, Евразия икътисадый берлегенең хокукуында һәм таможня жайга салуы турындагы Россия Федерациясе законнарында каралган акчалата залогка бәйле операцияләрне планлаштыра (фаразлый);

2) бюджет кытлыгын финанслау чығанаклары бюджетка көрүнен тулышыгын һәм үз вакытында башкарылуын тикшереп тора;

3) бюджет кытлыгын финанслау чығанаклары буенча бюджеттан керемнәр һәм түләүләр алуны тәэммин итә;

4) бюджет хисабын төзи һәм тапшыра;

5) бюджет кытлыгын финанслау чығанакларының баш администраторы тарафыннан билгеләнгән очракта һәм тәртиптә бюджет кытлыгын финанслау чығанакларының баш администраторының үз карамагында булган аерым бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра;

6) эчке финанс аудитының федераль стандартларын үтәп, эчке финанс аудитын гамәлгә ашыра;

7) РФ БК, Татарстан Республикасы Бюджет кодексында һәм алар нигезендә кабул ителә торган, бюджет хокук мәнәсәбәтләрен жайга сала торган муниципаль хокукий актларда билгеләнгән башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

Статья 17. Бюджет акчаларын алушының бюджет вәкаләтләре

Бюджет акчаларын алучы:

- 1) бюджет сметасын төзи һәм үти;
- 2) бюджет йөкләмәләренең һәм (яисә) бюджет ассигнованиеләренең җиткәрелгән лимитлары чикләрендә бюджет йөкләмәләрен кабул итә һәм (яисә) үти;
- 3) үзенә каралган бюджет ассигнованиеләреннән файдалануның нәтижәлелеген, максатчан характеристын тәэммин итә;
- 4) бюджет акчаларын тиешле баш бүлүчегә (бүлүчегә) бюджет язмасын үзгәртү буенча тәкъдимнәр кертә;
- 5) бюджет исәбен алыш бара (бухгалтер исәбен алыш баруны тәэммин итә);
- 6) бюджет хисабын төзи (бюджет хисабын булдыруны тәэммин итә) һәм бюджет акчаларын алушының бюджет хисабын бюджет акчаларын тиешле баш бүлүчегә (бүлүчегә) бирә;
- 7) эчке финанс аудитының федераль стандартларын үтәп, эчке финанс аудитын гамәлгә ашыра;
- 8) РФ БК, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм алар нигезендә кабул ителә торган бюджет хокук мәнәсәбәтләрен җайга сала торган муниципаль хокукий актлар белән билгеләнгән башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

3 бүлек. Жирлек бюджеты проектын төзу

Статья 18. Гомуми нигезләмәләр

1. Жирлек бюджеты проекты чыгым йөкләмәләрен финанс белән тәэммин иту максатларында социаль - икътисадый үсеш фаразы нигезендә төзелә.
2. Жирлек бюджеты проекты РФ БК, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм әлеге Нигезләмә нигезендә жирлек башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә төзелә.
3. Жирлек бюджеты проекты жирлек Советы карары нигезендә өч елга (Чираттагы финанс елы һәм план чорына) төзелә һәм раслана.
4. Жирлек бюджеты проектын төзү-жирлек Башкарма комитетының аерым бер өстенлеге.
5. Жирлек бюджеты проектын турыдан-туры финанс органы төзи.

Статья 19. Жирлек бюджеты проектын төзу өчен кирәkle белешмәләр

1. Жирлек бюджеты проектын төзу:

Россия Федерациясе Президентының Россия Федерациясе Федераль Собраниесенә Юлламасының Россия Федерациясенә бюджет сәясәтен (бюджет сәясәтенә таләпләрне) билгеләүче нигезләмәләрендә;

Татарстан Республикасы Башлыгының (Рәисенең) Татарстан Республикасы Дәүләт Советына юлламасы;

Россия Федерациясенең милли үсеш максатларын һәм аларга ирешү буенча гавами хакимият органнары эшчәnlеге юнәлешләрен билгеләүче документларда;

жирлекнен бюджет һәм салым сәясәтенең төп юнәлешләре;

жирлекнен социаль-икътисадый үсеш фаразы;

озак сроклы чорга жирлекнен бюджет фаразында (бюджет фаразы проектында, бюджет фаразында үзгәрешләр проектында);

муниципаль программаларда (муниципаль программалар проектларында,

курсәтелгән программаларга үзгәрешләр проектларында).

2. Жирлек бюджеты проектын үз вакытында һәм сыйфатлы төзү максатларында финанс органы жирлек Башкарма комитетының башка вазыйфаи затларыннан, шулай ук жирле үзидарәнен башка органнарыннан кирәклे белешмәләр алырга хокуклы.

Статья 20. Жирлекнең социаль-икътисадый үсеше фаразы

1. Жирлекнең социаль-икътисадый үсеше фаразы ел саен кимендә өч елга жирлек башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә әзерләнә.

Жирлекнең социаль-икътисадый үсеше фаразын эшләү жирлек башкарма комитеты (Башкарма комитетының вәкаләтле вазыйфаи заты) тарафыннан гамәлгә ашырыла.

2. Социаль-икътисадый үсеше фаразы жирлек башкарма комитеты тарафыннан жирле бюджет проектын жирлек Советына кертү турында карап кабул иту белән бер үк вакытта хуплана.

3. Бюджет проектын төзү яисә карау барышында жирлекнең социаль-икътисадый үсеше фаразын үзгәрту бюджет проектының төп характеристикаларын үзгәртүгә китерә.

4. Жирлекнең социаль-икътисадый үсеше фаразы, РФ БК 154 статьясының 1 пунктының икенче абзацында билгеләнгән очрактан тыш, жирлек башкарма комитеты белән район Башкарма комитеты арасындагы килешү нигезендә, муниципаль район Башкарма комитеты тарафыннан эшләнергә мөмкин.

Статья 21. Жирлек бюджеты керемнәрен фаразлау

1. Жирлек бюджеты керемнәре жирлек Советына бюджет турында карап проекты кертелгән көнгә гамәлдә булган территориянең социаль - икътисадый үсеше фаразы, шулай ук күрсәтелгән датага кабул ителгән һәм чираттагы финанс елында һәм план чорында үз көченә керә торган салымнар һәм җыемнар турындагы законнар, Россия Федерациясе Бюджет законнары һәм Россия Федерациясе законнары, Татарстан Республикасы законнары һәм жирлек Советының салым булмаган Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетлары керемнәре.

2. Жирле бюджет керемнәренең гомуми күләмен үзгәртүгә китерә торган һәм жирле бюджет турында карап проектын жирлек Советына карауга керткәннән соң кабул ителгән федераль законнарның, Татарстан Республикасы законнарының, жирлек Советы каарларының нигезләмәләре агымдагы финанс елында һәм план чорына бюджетка агымдагы финанс елы күрсәткечләре өлешендә үзгәрешләр керткәндә Чираттагы финанс елында исәпкә алына.

Статья 22. Бюджет ассигнованиеләрен планлаштыру

Бюджет ассигнованиеләрен планлаштыру, РФ БК 174.2 статьясында билгеләнгән үзенчәлекләрне исәпкә алып, финанс органы билгели торган методика тәртибендә һәм нигезендә гамәлгә ашырыла.

Статья 23. Салым чыгымнарының исемлеге һәм бәясе

1. Жирлек халкының салым чыгымнары исемлеге муниципаль программалар буенча Жирлек башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә, шулай ук муниципаль программаларга карамаган эшчәнлек юнәлешләрендә төzelә.

2. Жирлек салым чыгымнарын бәяләү ел саен, Россия Федерациисе Хөкүмәте билгеләгән гомуми таләпләрне үтәп, Жирлек Башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

Күрсәтелгән бәяләү нәтижәләре жирлекнең бюджет һәм салым сәясәтенең тәп юнәлешләрен формалаштырганда, шулай ук муниципаль программаларны гамәлгә ашыруның нәтижәлелеген бәяләгәндә исәпкә алына.

Статья 24. Муниципаль программалар

1. Муниципаль программалар жирлек башкарма комитеты тарафыннан раслана.

Муниципаль программаларны гамәлгә ашыру сроклары жирлек башкарма комитеты тарафыннан билгеләнгән тәртиптә билгеләнә.

Муниципаль программаларны эшләү һәм күрсәтелгән программаларны формалаштыру һәм гамәлгә ашыру турында каарлар кабул итү тәртибе жирлек башкарма комитеты каары белән билгеләнә.

2. Муниципаль программалар агымдагы финанс елының 1 апреленнән дә соңга калмыйча бюджет турынdagы каарга туры китерелергә тиеш.

3. Муниципаль программаларны гамәлгә ашыруны финанс белән тәэмmin итүгә бюджет ассигнованиеләре күләме жирле бюджет чыгымнарының һәр программага туры килә торган максатчан статьясы буенча жирле бюджет турынdagы каар белән жирлек башкарма комитеты билгеләгән муниципаль программалар исемлеге һәм структурасы нигезендә раслана.

4. һәр муниципаль программа буенча ел саен аны гамәлгә ашыруның нәтижәлелеген бәяләү үткәрелә. Күрсәтелгән бәяләүне үткәру тәртибе һәм аның критерийлары жирлек башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә.

Күрсәтелгән бәяләү нәтижәләре буенча жирлек башкарма комитеты тарафыннан чираттагы финанс елыннан башлап элек расланган муниципаль программаны туктату яисә үзгәртү, шул исәптән муниципаль программаны гамәлгә ашыруны финанс белән тәэмmin итүгә бюджет ассигнованиеләре күләмен үзгәртү кирәклеге турында Каар кабул итепергә мөмкин.

4 бүлек. Бюджет проектын төзү, карау һәм раслау

Статья 25. Гомуми нигезләмәләр

1. Бюджет турынdagы каарда бюджетның тәп характеристикалары булырга тиеш, аларга бюджет керемнәренең гомуми күләме, бюджет чыгымнарының гомуми күләме, бюджет кытлыгы (профициты), шулай ук РФ БК, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, Жирлек Советы каарлары (бюджет турынdagы Каардан тыш) белән билгеләнгән башка күрсәткечләр керә.

2. Жирлек бюджеты турынdagы каар белән:

РФ БК 160.1 статьясында каалган очракларда бюджет керемнәренең Баш администраторлары исемлеге;

РФ БК 160.2 статьясында каалган очракларда бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының Баш администраторлары исемлеге;

бюджет ассигнованиеләрен чыгымнар тәрләре бүлекләре, бүлекчәләре, максатчан статьялары, тәркемчәләре (тәркемнәре һәм тәркемчәләре) буенча я чыгымнар тәрләре бүлекләре, бүлекчәләре, максатчан статьялары (муниципаль программалар һәм эшчәнлекнең программага карамаган юнәлешләре), тәркемнәре (тәркемчәләре һәм тәркемчәләре) буенча һәм (яисә) максатчан статьялары (муниципаль программалар һәм эшчәнлекнең программага

карамаган юнәлешләре), төркемнәре (төркемнәре һәм төркемчәләре) буенча бүлү) Чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджетлар чыгымнары классификациясе чыгымнары төрләре, шулай ук бюджетлар чыгымнары классификациясе бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча, РФ БК, Татарстан Республикасы законы, жирлек Советы каары белән билгеләнгән;

Чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет чыгымнарының ведомство структурасы;

ачык норматив йәкләмәләрне үтәүгә жибәрелә торган бюджет ассигнованиеләренең гомуми күләме;

Чираттагы финанс елында һәм план чорында башка бюджетлардан алына торган һәм (яисә) Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына бирелә торган бюджетара трансферлар күләме;

беренче елга план чорының шартлы расланган (расланган) чыгымнарының гомуми күләме бюджет чыгымнарының гомуми күләменең кимендә 2,5 проценты күләмендә (максатчан билгеләнеше булган Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан бюджетара трансферлар исәбеннән каалган бюджетның чыгымнарын исәпкә алмыйча), план чорының икенче елында Поселения бюджеты чыгымнарының гомуми күләменең кимендә 5 проценты күләмендә (максатчан билгеләнеше булган Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан бюджетара трансферлар исәбеннән каалган бюджет чыгымнарын исәпкә алмыйча);

чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганаклары;

муниципаль эчке бурыйчның югары чиге һәм (яисә) муниципаль тышкы бурыйчның югары чиге, елның 1 гыйнварына, чираттагы финанс елыннан һәм план чорының елдан-ел кубрак узган торышына карап, шул исәптән муниципаль гарантияләр буенча бурыйчның югары чиге күрсәтелгән булса;

Жирлек Советы каары белән билгеләнгән Жирлек бюджетының башка курсәткечләре.

3. Бюджет турындагы каар белән, тиешле бюджет ассигнованиеләреннән һәм (яисә) жирлек бюджеты чыгымнарының гомуми күләменнән тыш, бюджет турындагы каар белән билгеләнгән максатларга чираттагы финанс елыннан башлап кертелергә (бюджетта чагылдырылырга) тәкъдим ителә торган салым булмаган керемнәрнең аерым төрләре (ярдәмче хужалыклар) буенча бюджет керемнәреннән файдалану каралырга мөмкин.

Статья 26. Жирлек Советы каравына бюджет турында каар проектын керту

1. Жирлек бюджеты турындагы каар проекты бу елның 15 ноябреннән дә соңга калмыйча Жирлек Советы каравына жирлек башкарма комитеты тарафыннан кертелә.

2. Жирлек советына бюджет турындагы каар проекты белән бер үк вакытта түбәндәгеләр тапшырыла:

1) жирлекнең бюджет һәм салым сәясәтенең тәп юнәлешләре;

2) агымдагы финанс елының узган чорында жирлекне социаль-икътисадый үстерүнең беренчел йомгаклары һәм агымдагы финанс елында жирлекне социаль-икътисадый үстерүнең көтелә торган йомгаклары;

3) жирлекнең социаль-икътисадый үсеш фаразы;

4) Чираттагы финанс елына һәм план чорына тәп характеристикалар фаразы (керемнәрнең гомуми күләме, чыгымнарының гомуми күләме, жирлек бюджеты кытлыгы (профициты));

5) бюджет проектына аңлатма языу;

6) бюджетара трансфертларны бүлүнен методикалары (методикалары проектлары) һәм исәпләре;

7) муниципаль эчке бурыйчың югары чиге һәм (яисә) муниципаль тышкы бурыйчың югары чиге, агымдагы елның 1 гыйнварына чираттагы финанс еллы һәм план чорының елдан-ел арта барган торышы буенча;

8) агымдагы финанс еллына Жирлек бюджетының көтелгән үтәлешен бәяләү;

9) күрсәтелгән бюджет сметаларына карата жирлек советы, тышкы муниципаль финанс контроле органнары тарафыннан тәкъдим ителгән әлеге органнарның бюджет сметалары проектлары, күрсәтелгән бюджет сметаларына карата финанс органы белән каршылыклар барлыкка килгән очракта, күрсәтелә;

10) Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетлары керемнәре чыганаклары реестрлары;

11) муниципаль программаларның паспорты (паспортлары проектлары), күрсәтелгән паспортларга үзгәрешләр проектлары;

12) башка документлар һәм материаллар.

3. Әгәр тәкъдим ителгән документлар һәм материаллар составы әлеге статьяның 2 өлеше таләпләренә туры килмәсә, жирле бюджет турында карап проекты Авыл хужалығы һәм азық-төлек министрлығы башкарма комитетына әлеге статьяның 2 өлеше таләпләренә туры килергә тиеш.

Статья 27. Жирлек бюджеты турында карап проекты буенча гавами тыңлаулар

1. Жирле бюджет турында карап проекты Жирлек Советы утырышында каралганчы, күрсәтелгән проектка, Жирлек Советы карапы белән билгеләнгән тәртиптә, гавами тыңлаулар уздырыла.

2. Ачыки тыңлаулар йомгаклары буенча жирле бюджет турында карап проекты буенча тәкъдимнәр һәм искәрмәләр төзелә, алар Жирлек Башкарма комитетына жибәрелә һәм Жирле бюджет турында карап проектын карау алдыннан Жирлек Советы иғтибарына житкерелә.

Статья 28. Жирлек бюджеты турындагы карап проектын карау һәм раслау тәртибе

1. Бюджет һәм аны раслау турындагы карап проектын карау тәртибе РФ Үзәк сайлау комиссиясе таләпләре нигезендә Жирлек Советы карапы белән билгеләнә.

2. Жирлек Советына бюджет турындагы карап проекты башкарма комитеты көртөлгән көннән алып ике эш көне эчендә Жирлек Советы рәисе аны экспертиза уздыру өчен Ревизия комиссиясенә жибәрә.

3. Ревизия комиссиясе күрсәтелгән проектны алган көннән ике атна эчендә тапшырылган документларның һәм материалларның Россия Федерациясе бюджет законнарына туры килүе турында бәяләмә әзерли.

4. Жирлек бюджеты турында карап проекты Ревизион комиссия бәяләмәсө белән комиссиядә, шулай ук Жирлек Советы депутатларына карауга жибәрелә.

5. Ревизион комиссия бәяләмәсө Жирлек Совет депутатлары тарафыннан Жирлек бюджеты турындагы карап проектына төзәтмәләр әзерләгендә исәпкә алыша.

6. Жирлек Советы рәисе Ревизион комиссия бәяләмәсө нигезендә бюджет турында яисә аны Башкарма комитетка эшләп бетерергә кайтару турында карап кабул итә.

7. Жирлек бюджеты турында карап проекты Барлык кирәклө документлар

həm materiallar belən Əyrlək bəşkarma komitəti tərafınnan Əyrlək Sovetləri Əyrlək Bəşkarma komitəti tərafınnan əşləp bəterügə kərgən kənnən alıp biş eş kəne əchenədə təkədim itelerəgə tiəş.

8. Əyrlək советi Əyrləknəç budgetə turındagı karar proektiñ ber ukylyşta karay.

9. Əyrləkneç budget proekti, Əyrləkneç budgetıñ raslaу turındagı karar Əyrlək Soveti tərafınnan rəsmi bəstəryip chıgarılyr ga tiəş.

Статья 29. Əyrlək budgetə turındagı kararaga үzgəreşlər kertü tərtibi

1. Əyrlək bəşkarma komitəti kursətelgən kararны xokukyj җайga salu predmeti bulgan barlyk məsələlər buencha budget turındagı kararaga үzgəreşlər kertü turında karar proektiñ əşləyünə təəmin itə həm anı Əyrlək Sovetləri tapşyra.

2. Əyrlək budget turındagı kararaga үzgəreşlər kertü turında karar proektiñ turıdan-turı əşləyünə finans organı gaməlgə aşıyra.

3. Əyrlək budget turındagı kararaga үzgəreşlər kertü turında karar proektiñ karau həm raslaу Əyrlək Soveti Rəgləmentində bilgeləngən tərtiptə gaməlgə aşıyryla.

4. Əyrlək urınbasarynyç budgetə turındagı kararaga үzgəreşlər kertü turında Poseleniya Soveti kararı Əyrlək Ustavında bilgeləngən tərtiptə imza salıngannan soñ 10 kənnən də soñga kalmyicha rəsmi basılyip chıgaraga tiəş.

5 bülək. Əyrlək budgetə үtəleše

Статья 30. Əyrlək budgetıñ үtəy nigezələrə

1. Budgetny үtəy Əyrlək bəşkarma komitəti tərafınnan təəmin itelə.

2. Budget үtəleşen oeshtyru finans organına yəklənə.

3. Budgetny үtəy җyelma budget yazması həm kassa planı nigezenəde oeshtyryla.

4. Budget kassa berdəmləge həm chıgymnarynyç birelgənləge nigezenəde bəşkaryla.

Статья 31. Əyrlək budget yazması

1. җyelma budget yazmasıñ təzü həm alıp bary tərtibi finans organı tərafınnan bilgelənə.

җyelma budget yazmasıñ raslaу həm anı үzgəreşlər kertü finans organı jitəkchese tərafınnan gaməlgə aşıyryla.

2. җyelma budget yazmasınyç raslanğan kursətkəchləre əyrlək budgeti turındagı kararaga turı kilerəgə tiəş.

Əyrlək budgeti turındagı kararaga үzgəreşlər kertü turında karar kabul itelgən ochrakta, finans organı jitəkchese җyelma budget yazmasına tiəshle үzgəreşlərne raslyy.

3. җyelma budget yazmasına RF BK 217 maddəsenəç 3 punktynda karalğan ochraklarnda əyrlək budgeti turındagı kararaga үzgəreşlər kertelmiçə, finans organı jitəkchese kararlarы nigezenə үzgəreşlər kertelerəgə məmkin.

4. Chıgymnar buencha җyelma budget yazmasınyç raslanğan kursətkəchləre, RF BK 190 həm 191 cıxılarýnda karalğan ochraklardan tyş, chirattagı finans eli bəşlanğançlı budget akchalaryñ təp büluchelərgə җitkerelə.

5. Жирлек Советының бюджет хокук мөнәсәбәтләрен җайга салучы каарында (жирлекнең бюджет түрүндагы каарыннан тыш) финанс органы житәкчесе каарлары нигезендә бюджет түрүндагы каарга үзгәрешләр кертмичә генә жыелма бюджет язмасына үзгәрешләр керту өчен өстәмә нигезләр кааралырга һәм (яисә) бюджет түрүндагы каарда күрсәтелгән өстәмә нигезләрне билгеләү түрүндагы нигезләмәләр кааралырга мөмкин.

Статья 32. Касса планы

Финанс органы касса планын төзу һәм алып бару тәртибен, шулай ук бюджет акчаларын баш урнаштыручылар, жирле бюджет көремнәренең Баш администраторлары, жирле бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының Баш администраторлары тарафыннан касса планын төзу һәм алып бару өчен кирәклे белешмәләрнең составын һәм тапшыру срокларын билгели.

Муниципаль контрактлар, башка шартнамәләр өчен түләү буенча бюджеттән күчерүләр фаразы муниципаль ихтыяжларны тәэммин итү өчен сатып алуларны планлаштырганда билгеләнгән товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр срокларын һәм муниципаль контрактлар, башка шартнамәләр буенча акчалата йөкләмәләрне түләү күләмнәрен исәпкә алып төзелә.

Касса планын төзу һәм алып бару финанс органы яисә жирлекнең жирле администрациясенең вәкаләтле органы тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Статья 33. Көремнәр һәм чыгымнар буенча жирлек бюджеты үтәлеше

1. Көремнәр буенча жирлек бюджеты үтәлеше Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы бюджет кануннары, РФ БК нигезләмәләре нигезендә кабул ителгән муниципаль хоккукий актлар нигезендә гамәлгә ашырыла.

2. Чыгымнар буенча жирле бюджетны үтәү РФ БК таләпләрен үтәгән килеш финанс органы билгеләгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

Статья 34. Жирле бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары буенча жирле бюджет үтәлеше

1. Бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары буенча бюджет үтәлеше бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының Баш администраторлары, администраторлары тарафыннан жыелма бюджет язмасы нигезендә, бюджетның бердәм счетында калган акчалар белән идарә итү операцияләреннән тыш, РФ БК нигезләмәләре нигезендә финанс органы тарафыннан билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

2. Бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары буенча бюджет ассигнованиеләре исәбеннән үтәлергә тиешле акча йөкләмәләрен түләүне санкцияләү финанс органы тарафыннан билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

Статья 35. Шәхси счетлар

1. Жирле бюджет көремнәре администраторларының операцияләрен исәпкә алу Федераль Казначыйлыкта ачылган шәхси счетларда башкарыла.

2. Жирле бюджетны үтәү буенча операцияләрне исәпкә алу, РФ БК билгеләгән очраклардан тыш, финанс органында ачыла торган шәхси счетларда, Федераль казначыйлыкта финанс органына ачыла торган шәхси счетларда башкарыла.

3. Муниципаль бюджет һәм автоном учреждениеләр акчалары белән операцияләрне исәпкә алу, федераль законнарда билгеләнгән очраклардан тыш, ул финанс органында ача торган шәхси счетларда башкарыла.

4. Финанс белән тәэммин итү чыганагы жирле бюджеттан бирелгән акчалар булган бюджет акчаларын алучыларның акчалары белән операцияләрне исәпкә алу федераль законнарда билгеләнгән очракларда финанс органында ачыла торган лицевой счетларда башкарыла.

5. Финанс белән тәэммин итү чыганагы РФ БК 242.26 маддәсендә күрсәтелгән средстволардан торган казначылык озата йөрүндә катнашучылар акчалары белән операцияләрне исәпкә алу федераль законнарда билгеләнгән очракларда финанс органында ачылган шәхси счетларда башкарыла.

6. Әлеге статьяда күрсәтелгән лицевой счетлар бюджет процессында катнашучыларга, бюджет һәм автоном учреждениеләргә, бюджеттан акча алучыларга, казначылык озатуында катнашучыларга алар турындагы белешмәләр бюджет процессында катнашучылар реестрына кертелгәннән соң, шулай ук бюджет процессында катнашучылар булмаган юридик затларга ачыла.

Статья 36. Бюджет сметасы

1. Казна учреждениесенә бюджет сметасы Россия Федерациясе Финанс министрлыгы билгеләгән гомуми таләпләр нигезендә бюджет акчаларының баш күрсәтмәсендә билгеләнгән тәртиптә төzelә, раслана һәм алып барыла.

Бюджет акчаларын баш бүлүченә бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыручи жирле үзидарә органы булган казна учреждениесенә бюджет сметасы әлеге орган житәкчесе яисә әлеге орган исеменнән Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә эш итәргә вәкаләтле башка зат тарафыннан раслана.

2. Казна учреждениесенә бюджет сметасының расланган күрсәткечләре казна учреждениесе функцияләрен үтәүне тәэммин итү буенча бюджет йәкләмәләрен кабул итүгә һәм (яисә) үтәүгә житкерелгән лимитларга туры килергә тиеш.

Казна учреждениесенә бюджет сметасы муниципаль ихтыяжларны тәэммин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр сатып алуларны гамәлгә ашыруга бюджет йәкләмәләре лимитлары чикләрендә раслана торган муниципаль ихтыяжларны тәэммин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәтләр сатып алу планнарын - товарлар сатып алу графикларын формалаштырганда каралган муниципаль ихтыяжларны тәэммин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр сатып алуга бюджет йәкләмәләрен үтәүгә финанс белән тәэммин итү күләмнәрен исәпкә алып төzelә.

Казна учреждениесенә бюджет сметасында өстәмә рәвештә казна учреждениесенә бюджет сметасын төзу һәм алып бару тәртибендә каралган башка күрсәткечләр расланырга тиеш.

Житәкчесенә аны казна учреждениесенә бюджет сметасын раслау тәртибе нигезендә раслау хокуки бирелгән казна учреждениесенә бюджет сметасы күрсәткечләре чыгымнар тәрләре элементлары (төркемчәләре һәм элементлары) кодлары буенча бюджет йәкләмәләренең житкерелгән лимитлары чикләрендә, шулай ук өстәмә рәвештә дәүләт идарәсе секторы операцияләре классификациясенә житкерелгән бюджет йәкләмәләре лимитлары.

Статья 37. Жирлек бюджетын үтәгәндә фактта алынган керемнәрдән бюджет

турындағы карап белән расланган керемнәрдән файдалану

1. Бюджетны үтәгәндә фактта алынган керемнәр керемнәр керемнәр керемнәр бюджет турсындағы карап белән расланган керемнәрдән тыш финанс органы тарафыннан, муниципаль хисаплашуларны биләүгә, муниципаль бурычны каплауга бюджет турсындағы карапта үзгәрешләр көртмичә, шулай ук Поселениенең гавами норматив йөкләмәләрен үтәүгә, аларны үтәүгә РФ БК 217 статьясындағы 3 пунктында караптан қуләмдә бюджет ассигнованиеләре житмәгән очракта, юлланырга мөмкин.

2. Максатчан билгеләнеше (аларны бирү турсында хәбәрнамә алган очракта) булган субсидияләр, субвенцияләр, башка бюджетара трансферлар, шул исәптән Россия Федерациясе БК 242 статьясындағы 5 пунктында билгеләнгән тәртиптә жирле бюджетка көрә торган, шулай ук бюджет турсында карап белән расланган керемнәрдән тыш бюджет үтәгәндә фактта алынган физик һәм юридик затлардан кире кайтарылмый торган көртмәнәр агымдагы финанс елына һәм план чорына бюджет турсындағы карапта үзгәрешләр көртмичә, жыелма бюджет язмасына үзгәрешләр көртеп, күрсәтелгән акчаларны бирү максатларына туры килә торган бюджет чыгымнарын арттыруга жибәрелә.

Статья 38. Агымдагы финанс елын төгәлләү

1. Бюджет ассигнованиеләре, бюджет йөкләмәләре лимитлары һәм агымдагы финанс елын финанслауның иң чик қуләмнәре үз эшчәнлеген 31 декабрьдә туктата.

2. Бюджетның бердәм счетында булмаган бюджет акчаларының бюджет акчалары алушылар тарафыннан файдаланылмаган калдыклары агымдагы елның соңты ике эш көненнән дә соңға калмыйча бюджет акчаларын алушылар тарафыннан Россия Федерациясе БК карапмаган булса, бердәм бюджет счетына күчерелергә тиеш.

3. Максатчан билгеләнештәге субсидияләр, субвенцияләр һәм башка бюджетара трансферлар рәвешендә алынган бюджетара трансферлар, финанс белән тәэммин итү чыганагы Россия Федерациясе Президентының резерв фондының бюджет ассигнованиеләре булган бюджетара трансферлардан тыш, алар элек бирелгән бюджет көрменә кире кайтарылырга тиеш, шуны финанс елның беренче 15 эш көне эчендә.

6 бүлек. Бюджет хисаплылыгын төзү, тышкы тикшерү, карау һәм раслау

Статья 39. Бюджет хисаплылыгын төзү

1. Бюджет хисабы тубәндәгеләрне үз эченә ала:
бюджет үтәлеше турсында хисап;
бюджет үтәлеше балансы;
эшчәнлекнең финанс нәтижәләре турсында хисап;
акча чараларының хәрәкәте турсында хисап;
аңлатма языу.

2. Бюджет үтәлеше турсында хисапта Россия Федерациясенең бюджет классификациясе нигезендә бюджет дефицитын финанслау көрмәнәре, чыгымнары һәм чыганаклары буенча бюджет үтәлеше турсындағы күрсәткечләр бар.

3. Бюджет акчаларының баш администраторлары бюджет акчаларын алушылар (бүлүчеләр) тарафыннан тапшырылган бюджет хисабы нигезендә

бюджет акчалары алучылар, бюджет керемнәре администраторлары, бюджет қытлыгын финанслау чыганаклары администраторлары тарафыннан бюджет хисабын төзиләр.

Жирле бюджет акчаларының баш администраторлары үзләре билгеләгән срокларда финанс органына бюджет хисабын тапшыра.

4. Жирлекнең бюджет хисабы бюджет акчаларының баш администраторларының бюджет хисаплылыгы нигезендә финанс органы тарафыннан төзелә.

5. Жирлекнең бюджет хисабы еллык була. Жирлек бюджеттының үтәлеше турында хисап квартал саен исәпләнә.

6. Жирлекнең бюджет хисабы жирлекнең башкарма комитетында финанс органы тарафыннан тапшырыла.

7. Агымдагы финанс елның беренче кварталы, яртыеллыгы һәм тугыз ае өчен Жирлек бюджеттының үтәлеше турында хисап Жирлек башкарма комитеты тарафыннан раслана һәм Жирлек Советына һәм Ревизия комиссиясенә жибәрелә.

Жирлек бюджеттының үтәлеше турында еллык хисап Жирлек Советы карары белән расланырга тиеш.

8. Жирлекнең финанс органы районның Финанс-бюджет палатасына бюджет хисабы тапшыра.

Статья 40. Жирлек бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисапны тышкы тикшерү

1. Бюджет үтәлеше турындагы еллык хисап Жирлек Советында каралганчы тышкы тикшерү узарга тиеш, аңа бюджет акчаларының баш администраторларының бюджет хисабына тышкы тикшерү һәм жирлек бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисапка бәяләмә әзерләү керә.

2. Жирлек бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисапны тышкы тикшерү ревизия комиссиясе тарафыннан Жирлек Советы карары белән билгеләнгән тәртиптә, РФ БК таләпләрен үтәп һәм федераль законнарда билгеләнгән үзенчәлекләрне исәпкә алып башкарыла.

Жирлек Советы мөрәжәгате буенча жирлек бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисапны тышкы тикшерү районның Контроль - хисап палатасы яисә Татарстан Республикасы контроль - хисап органы тарафыннан гамәлгә ашырылырга мөмкин.

3. Жирлек башкарма комитеты бу елның 1 апреленнән дә соңга калмыйча аңа бәяләмә әзерләү өчен жирле бюджеттың үтәлеше турында хисап тапшыра. Жирле бюджет үтәлеше турында еллык хисапка бәяләмә әзерләү бер айдан да артмаган сротта башкарыла.

4. Ревизия комиссиясе, бюджет акчаларының баш администраторларының еллык бюджет хисабына тышкы тикшерү курсәткечләрен исәпкә алып, жирлек бюджеты үтәлеше турындагы хисапка бәяләмә әзерли.

5. Жирлек бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисапка бәяләмә Ревизия комиссиясе тарафыннан Жирлек Советына тапшырыла һәм бер үк вакытта жирлек башкарма комитетына жибәрелә.

Статья 41. Жирле бюджет үтәлеше турында еллык хисапны Жирлек Советы тарафыннан тапшыру, карау һәм раслау

1. Жирлек бюджеты үтәлеше турында еллық хисапны тапшыру, карау һәм раслау тәртибе Жирлек Советы тарафыннан билгеләнә.

2. Жирлек бюджеты үтәлеше турындагы еллық хисап белән бер үк вакытта аңа бюджет үтәлешенә һәм бюджет хисабына анализ ясалган аңлатма языу һәм муниципаль биремнәң үтәлеше һәм (яисә) бюджет ассигнованиеләреннән файдалануның башка нәтижәләре турында белешмәләр, жирлек бюджеты үтәлеше турында каарар проекты, жирлек бюджеты үтәлеше турында башка бюджет хисабы, Россия Федерациясе бюджет законнарында каралган башка документлар тапшырыла.

3. Бюджет үтәлеше турындагы еллық хисапны карау нәтижәләре буенча Жирлек Советы жирлек бюджеты үтәлеше турындагы каарарны раслау йә кире кагу турында Каарар кабул итә.

Жирлек Советы Бюджет үтәлеше турындагы каарарны кире каккан очракта, ул белешмәләрнең дөрес булмаган яисә тулы булмаган чагылышы фактларын бетерү һәм кабат тапшыру өчен бер айдан да артмаган вакытка кире кайтарыла.

4. Жирле бюджет үтәлеше турындагы еллық хисап Жирлек Советына буелның 1 маеннан да соңға калмычча тапшырыла.

Статья 42. Жирлек бюджеты үтәлеше турында каарар

1. Хисап финанс елында жирлек бюджеты үтәлеше турындагы хисап, бюджет керемнәренең, чыгымнарының һәм кытлыгының (профицитының) гомуми күләмен курсәтеп, Жирлек Советы каарары белән раслана.

2. Хисап финанс елы өчен бюджет үтәлеше турындагы каарарга аерым күшымталар белән курсәткечләр раслана:

бюджетлар керемнәре классификациясе кодлары буенча бюджет керемнәре;

жирле бюджет чыгымнарының ведомство структурасы буенча бюджет чыгымнары;

бюджетлар чыгымнары классификациясе бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча жирле бюджет чыгымнары;

бюджетлар кытлыкларын финанслау чыганаклары классификациясе кодлары буенча жирле бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары;

Жирлек Советы тарафыннан расланган, РФ БК, Татарстан Республикасы законы, Жирлек Советы каарары белән жирлек бюджетының үтәлеше турында Каарар кабул итү өчен билгеләнгән башка курсәткечләр.

Статья 43. Ачык тыңлаулар

Хисап финанс елы өчен бюджет үтәлеше турындагы хисапны караганчы, Жирлек Советы утырышында Жирлек советы билгеләгән тәртиптә ачык тыңлаулар үткәрелә.

7 бүлек. Муниципаль финанс контроле

Статья 44. Төп нигезләмәләр. Муниципаль финанс контролен гамәлгә ашыручы органнар вәкаләтләре

1. Бюджет процессының барлық этапларында муниципаль финанс контроле гамәлгә ашырыла.

2. Муниципаль финанс контроле бюджет хокук мәнәсәбәтләрен жайга

сала торган хокукий актларның, физик затларга жирлек бюджетыннан башка түләуләр буенча гавами норматив йөкләмәләренең һәм йөкләмәләренең билгели торган хокукий актларның нигезләмәләренең үтәүне, шулай ук муниципаль контрактларның, жирлек бюджетыннан акчалар бирү турсында шартнамәләренең (килешүләрнең) шартларының үтәүне тәэмин итү максатларында гамәлгә ашырыла.

3. Тышкы муниципаль финанс контроле органының тышкы муниципаль финанс контролен гамәлгә ашыру буенча вәкаләтләре булып тора:

бюджет хокук мәнсәбәтләрен җайга сала торган хокукий актлар, физик затларга жирлек бюджетыннан башка түләуләр буенча ачык норматив йөкләмәләренең һәм йөкләмәләренең билгели торган хокукий актлар нигезләмәләренең үтәлешен, шулай ук жирлек бюджетыннан акчалар бирү турсында муниципаль контрактлар, шартнамәләр (килешүләр) шартларының үтәлешен тикшереп тору;

бюджет акчаларының, бюджет үтәлеше турсында квартал һәм еллык хисапларның баш администраторларының бюджет хисабын төзүнең һәм тапшыруның дөреслеген, тулылыгын һәм норматив таләпләргә туры килүен тикшереп тору;

«Россия Федерациясе субъектларының, федераль территорияләренең һәм муниципаль берәмлекләренең контроль-хисап органнарын оештыруның һәм аларның эшчәнлегенең гомуми принциплары турсында» 2011 елның 7 февралендәге 6-ФЗ номерлы Федеरаль закон белән билгеләнгән башка өлкәләрдә контроль.

4. Эчке муниципаль финанс контроле органнарының эчке муниципаль финанс контролен гамәлгә ашыру буенча вәкаләтләре булып тора:

бюджет хокук мәнсәбәтләрен җайга сала торган, шул исәптән муниципаль учреждениеләренең бухгалтерлык исәбенә, бухгалтерлык (финанс) хисабын төзүгә һәм тапшыруга таләпләр билгели торган хокукий актлар нигезләмәләренең үтәлешен тикшереп тору;

физик затларга жирлек бюджетыннан башка түләуләр буенча гавами норматив йөкләмәләренең һәм йөкләмәләренең билгели торган хокукий актлар нигезләмәләренең үтәлешен, муниципаль мәлкәт белән идарә иткәндә һәм эш иткәндә һәм (яисә) андан файдаланганда жирлек бюджеты керемнәрен булдыруны һәм чыгымнарын гамәлгә ашыруны, шулай ук бюджеттан, муниципаль контрактлардан акчалар бирү турсында шартнамәләренең (килешүләрнең) шартларының үтәүне тикшереп тору;

бюджеттән акча бирү турсында шартнамәләрне (килешүләрне) үтәү максатларында төзелгән шартнамәләренең (килешүләрнең), шулай ук РФ БК каралган очракларда муниципаль контрактларны үтәү максатларында төзелгән шартнамәләренең (килешүләрнең) шартлары үтәлешен тикшереп тору;

бюджет акчаларын (бюджеттән бирелгән акчаларны) бирү һәм (яисә) алардан файдалану нәтижәләре турсында хисапларның, шул исәптән муниципаль программаларны гамәлгә ашыру турсында хисапларның, муниципаль биремнәренең үтәлеше турсында хисапларның, бюджеттән акчалар бирүнең нәтижәлелеге курсәткечләренә ирешү турсында хисапларның дөреслеген тикшереп тору;

дәүләт һәм муниципаль ихтыяжларны тәэмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтуләр сатып алу өлкәсендә контракт системасы турсында Россия Федерациясе законнарында каралган сатып алулар өлкәсен тикшереп тору.

8 бүлек. Бюджетара трансфертлар

Статья 45. Жирле бюджетлардан бирелә торган бюджетара трансфертлар формалары

1. РФ БК таләпләре нигезендә кабул ителә торган Жирlek Советы каарларында каралган очракларда һәм тәртиптә башка муниципаль берәмлекләр бюджетларына жирле үзидарә органнарының жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл иту вәкаләтләрен үтәгәндә барлыкка килә торган чыгым йөкләмәләрен уртак финанслау максатларында жирлек бюджетыннан субсидияләр бирелергә мөмкин.

2. Район бюджетыннан жирлекләр бюджетларына бюджетара трансфертлар (төзелгән килешүләр нигезендә жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл иту вәкаләтләренең бер өлешен гамәлгә ашыруга бюджетара трансфертлардан тыш) жирлекләрнең жирле үзидарә органнары тарафыннан район бюджетыннан жирлекләр бюджетларына бюджетара трансфертлар бириккәйдәләрендә билгеләнгән шартлар үтәлгәндә бирелә.

Статья 46. Муниципаль берәмлекләр бюджетларына жирлек бюджетыннан субсидияләр

1. РФ БК таләпләре нигезендә кабул ителә торган Жирlek Советы каарларында каралган очракларда һәм тәртиптә башка муниципаль берәмлекләр бюджетларына жирле үзидарә органнарының жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл иту вәкаләтләрен үтәгәндә барлыкка килә торган чыгым йөкләмәләрен финанслашу максатларында жирлек бюджетыннан субсидияләр бирелергә мөмкин.

2. Өлеге статьяда курсәтелгән субсидияләрне бириккәйдәләр бюджетлары жирле администрацияләр арасында субсидия бюджетыннан бирелә торган жирлек Советы каары белән билгеләнгән тәртиптә төзелә торган килешүләр белән билгеләнә.

Статья 47. Жирлек бюджетыннан район бюджетына башка бюджетара трансфертлар

РФ БК таләпләре нигезендә кабул ителә торган Жирlek Советы каарларында каралган очракларда һәм тәртиптә район бюджетына билгеләнештәге килешүләр нигезендә жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл иту вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга жирлек бюджетыннан башка бюджетара трансфертлар бирелергә мөмкин.

С.П. Бастылева